Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto
Timo Pisto
Elinkeinopäällikkö
17.3.2025

Valtionvarainvaliokunta, Liikennejaosto

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntö 7.3.2025

YKSITYISTIESELVITYKSEN KESKEISET VIESTIT

Yleistä

Suomen metsäkeskuksen toteuttama TIESIT-hanke päättyi vuoden 2024 lopussa. Vuonna 2022 käynnistyneessä hankkeessa on tuotettu tietoa muun muassa huoltovarmuuden parantamiseksi kartoittamalla yksityisteiden ja niiden siltojen kuntoa sekä tekemällä selvityksiä energiapuuterminaalien tarpeista. Tiedon avulla on aktivoitu tiekuntia tienpitotoimenpiteisiin yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. Metsäkeskus julkaisee kevään 2025 aikana kuntotietoa keskeisistä yksityisteistä ja niiden silloista tiekuntien, tienkäyttäjien, rahoittajien, palveluntuottajien ym. tarpeita varten.

Kuntokartoituksessa mukana suurin osa yksityistieverkostamme

Yksityisteistä on kuntokartoituksen piirissä noin 260 000 km, mikä kattaa liki 70 prosenttia koko maan yksityisteiden määrästä. Mukana selvityksessä on iso määrä tärkeitä, eri käyttötarkoitusta varten rakennettuja yksityisteitä ja niiden siltoja muun muassa maa- ja metsätalouteen, vakituiseen asutukseen, läpikulkuliikennöintiin ja elinkeinotoimintaan liittyen. Kuntotietoa on tuotettu vuoden 2024 loppuun mennessä teiden osalta noin 230 000 kilometrin matkalta ja noin 7200 yksityisteiden sillasta.

Tiekartoituksen tuloksia

Kartoitetuista yksityisteistä on arvioitu olevan hyväkuntoisia noin 40 prosenttia, tyydyttäviä 27 prosenttia ja huonokuntoisia 33 prosenttia. Tämä tarkoittaa sitä, että kolmanneksella koko maan yksityisteistä on eri tasoista korjaus- ja kunnossapitotarvetta. Järeämpää perusparannusta tarvitsisi arviolta noin viidennes yksityisteistä.

Kartoituksen perusteella yksityistiet ovat keskimääräistä paremmassa kunnossa Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Heikoimmassa kunnossa ovat Uudenmaan sekä Kanta- ja Päijät-Hämeen yksityistiet. Näissä maakunnissa liki puolella yksityisteistä on eri tasoisia tienpidon toimenpidetarpeita.

Teiden kuntoon vaikuttavat monet asiat, esimerkiksi miten tiet on aikanaan rakennettu, kuinka kunnossapidosta on huolehdittu ja onko perusparannustyöt hoidettu ajallaan. Myös käyttäjämäärillä ja kulutuksella on vaikutusta tien kuntoon.

Asiantuntijalausunto
Timo Pisto
Elinkeinopäällikkö
17.3.2025

On huomioitava, että teiden kuntokartoitus on toteutettu pelkästään paikkatietoaineistojen avulla tehtyyn analyysiin, eikä tiekohteilla ole käyty paikan päällä tekemässä esimerkiksi visuaalista arviota. Tämän vuoksi teiden kuntoarvioita voidaan pitää suuntaa antavina ja teiden kunto ja mahdolliset toimenpidetarpeet tulee tiekuntien todentaa aina paikan päällä tehtävällä visuaalisella kuntokatselmuksella.

Maakunta	Hyvä, km	Hyvä, %	Tyydyttävä, km	Tyydyttävä, %	Huono, km	Huono, %
Etelä-Karjala	1944,1	39,1	1267,9	25,5	1759,3	35,4
Etelä-Pohjanmaa	5394,0	42,8	3411,4	27,1	3786,1	30,1
Etelä-Savo	5476,6	36,9	4307,5	29,0	5043,7	34,0
Kainuu	7054,7	59,0	2664,8	22,3	2238,2	18,7
Kanta-Häme	1599,0	26,5	1665,9	27,6	2772,2	45,9
Keski-Pohjanmaa	2043,2	43,8	1395,1	29,9	1227,5	26,3
Keski-Suomi	7423,2	42,0	4987,7	28,2	5255,9	29,8
Kymenlaakso	1010,6	35,3	750,4	26,2	1099,7	38,4
Lappi	12162,4	51,0	6430,1	27,0	5252,3	22,0
Pirkanmaa	4623,3	33,1	3520,3	25,2	5807,3	41,6
Pohjanmaa	3625,7	44,2	2252,0	27,5	2317,4	28,3
Pohjois-Karjala	6646,2	42,1	4432,6	28,1	4694,6	29,8
Pohjois-Pohjanmaa	10287,3	45,4	6599,1	29,1	5788,9	25,5
Pohjois-Savo	6982,6	37,4	5653,8	30,3	6051,6	32,4
Päijät-Häme	1893,5	25,6	1824,3	24,7	3666,8	49,7
Satakunta	2479,1	31,5	2282,0	29,0	3105,0	39,5
Uusimaa	2459,2	28,8	2003,8	23,5	4077,3	47,7
Varsinais-Suomi	3650,4	34,6	2701,4	25,6	4204,8	39,8

Lähde: Suomen metsäkeskus

Kuva 1. Yksityisteiden kuntoluokat maakunnittain

Noin 1 200 yksityisteiden siltaa pitäisi uusia lähivuosina

Siltojen kuntokartoitus on toteutettu siltakohteilla tehdyllä visuaalisella kuntokartoituksella. Kartoituksessa silloista on kerätty ja dokumentoitu tietoja sillan eri rakenneosista, niiden kunnosta, toimenpidetarpeista ja toimenpiteiden kiireellisyyksistä. Kartoitustulokset

ovat siten tiekunnille ja palveluntuottajille hyvää perustietoa siltojen kunnossapitotoimenpiteiden, kunnostusten, perusparannusten ja uusimistarpeiden suunnittelussa.

Yksityisteiden silloista hyväkuntoisiksi on kartoituksessa arvioitu 46 prosenttia, tyydyttäviksi 37 prosenttia, huonokuntoisiksi 13 prosenttia ja erittäin huonokuntoisiksi 4 prosenttia. Tämä tarkoittaa sitä, että noin 1 200 siltaa on järeän kunnostuksen tai uusimisen tarpeessa. Korjaamistarvetta on myös tyydyttäviksi ja hyväkuntoisiksi arvioiduissa silloissa.

Eniten huonokuntoisia siltoja on Pirkanmaalla. Maakunnan yksityisteiden silloista liki 30 prosenttia on huonossa tai erittäin huonossa kunnossa. Varsinais-Suomessa, Satakunnassa ja Etelä-Karjalassa yli 20 prosenttia silloista on huonossa tai erittäin huonossa kunnossa. Kuntokartoituksen perusteella parhaassa kunnossa sillat olivat Päijät-Hämeessä. Hyviä ja tyydyttäviä siltoja oli maakunnassa yli 90 prosenttia kartoitetuista silloista.

Eritasoisia puutteita ja vaurioita havaittiin muun muassa perustus- ja maatukirakenteissa, kantavissa rakenteissa sekä siltojen kansissa ja kaiteissa. Noin 2 000 sillan kaiderakenteissa oli puutteita ja korjaustarpeita.

Siltojen kunto maakunnittain, %

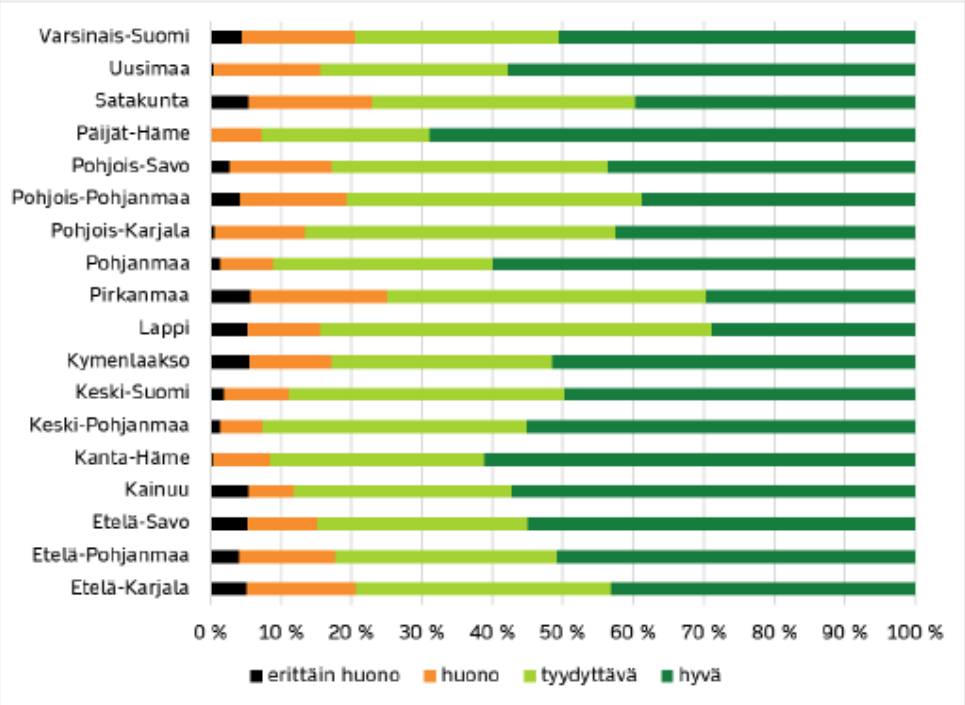

Lähde: Suomen metsäkeskus

Kuva 2. Siltojen kuntoluokat maakunnittain

Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto
Timo Pisto
Elinkeinopäällikkö
17.3.2025

Kuntotiedosta on hyötyä tiekunnille ja tienkäyttäjille

Tuotetusta teiden ja siltojen kuntotiedosta on hyötyä erityisesti tiekunnille ja tiepalveluiden tuottajille. Tiedon avulla tiekunnat voivat suunnitella ja laittaa alulle kiireellisimpiä yksityisteiden ja niiden siltojen perusparannus- ja kunnostustöitä. Kuntotiedosta on hyötyä tiekuntien lisäksi myös kaikille tienkäyttäjille, tiepalveluja tuottaville yrityksille, rahoittajille ja viranomaisille.

Yksityisteiden ja siltojen kuntotietoa julkaistaan osittain avoimena paikkatietona kevään 2025 aikana. Lisäksi tiekunnat voivat pyytää tietoja Metsäkeskuksesta esimerkiksi omalla yksityistiellään olevasta sillasta ja sen kunnosta erillisen tiedonluovutusmenettelyn avulla.

TIESIT-hankkeen keskeiset viestit

Tämänhetkisen arvion perusteella yksityistieverkon korjausvelka on jopa 1,3 miljardia euroa. Huonokuntoisia siltoja on korjaus- ja uusimistarpeessa noin 1 200 kpl ja teiden kunnostus- ja perusparannustarpeita esiintyy noin 20 prosentilla yksityisteistä eri puolilla maata.

Määrät ovat suuria ja korjausvelan hallittu pienentäminen edellyttää toimenpiteitä niin tienpitäjien kuin rahoittajienkin osalta.

Yhteiskunnan rahoitus on erittäin tärkeässä roolissa tie- ja siltahankkeiden käynnistymisen kannalta, mutta ilman toimivaa ja päätöksentekokykyistä tiekuntaa sekä alan palveluntuottajia työ ei onnistu. Nykyisellä yksityistie- ja Metka-avustusten tasolla korjausvelka jatkaa kasvuaan

Yksityisteiden ja siltojen kuntotieto on saatu tuotettua TIESIT-hankkeessa projektiluonteisesti. Kuntotietojen osalta ei ole tällä hetkellä yhdelläkään julkisella toimijalla suoranaista vastuuta tai velvoitetta kyseisiin tietoihin liittyen.

1. Tarvitaan pitkäkestoinen, yli hallituskausia kestävä rahoitus- ja investointiohjelma.
2. Tarvitaan uusia ratkaisuja ja toimintamalleja yksityisteiden tienpidolle ja rahoitukselle.
3. Tarvitaan kuntotiedolle toimiva järjestelmäratkaisu ja vastuutaho sen ylläpitäjäksi.

Lisätietoja TIESIT-hankkeesta on Metsäkeskuksen verkkosivuilla https://www.metsakeskus.fi/fi/tiesit.

Timo Pisto
elinkeinopäällikkö/TIESIT-hankkeen projektipäällikkö
Suomen metsäkeskus